

Effekter av ett friår - Vikarier

SND-ID: snd0834-2. **Version:** 2.0. **DOI:** <https://doi.org/10.5878/001619>

Tillhörande dokumentation

0834-001KB.pdf (274.29 KB)

0834-002KB.pdf (246.34 KB)

enkät lediga.doc (165 KB)

enkät sökt ej fått.doc (111.5 KB)

enkät vikarier.doc (145.5 KB)

enkät2_ lediga.doc (129.5 KB)

enkät2_ vikarier.doc (102.5 KB)

Citering

Melin, B., Nylén, L., & Herlin, R.-M. (2013) Effekter av ett friår - Vikarier (Version 2.0) [Dataset]. Karolinska Institutet. Tillgänglig via: <https://doi.org/10.5878/001619>

Skapare/primärforskare

Bo Melin - Karolinska Institutet, Institutionen för klinisk neurovetenskap

Lotta Nylén - Karolinska Institutet, Institutionen för folkhälsovetenskap

Rose-Marie Herlin - Arbetslivsinstitutet, Enheten för arbetshälsa

Forskningshuvudman

[Karolinska Institutet](#) - Enheten för arbetshälsa

Beskrivning

Från den 1 februari 2002 till och med den 31 december 2004 pågick ett försök med friår i tolv kommuner. Friår innebar att en arbetstagare kunde ansöka om att vara ledig från sitt arbete i tre till tolv månader samtidigt som en arbetslös anställdes som vikarie under ledigheten. Under ledigheten fick de friårslediga 85 % av den ersättning de skulle ha fått om de varit arbetslösa.

Arbetslivsinstitutet (ALI) fick i uppdrag av Näringsdepartementet att följa upp och utvärdera försöksverksamheten med friår. Studien "Effekter av ett friår" har främst syftat till att undersöka olika aspekter av upplevd hälsa och livskvalitet bland dem som var friårslediga och bland dem som var vikarier. Förutom dessa har ytterligare en grupp inkluderats i studien, bestående av personer som ansökt om friårsledigt men som inte beviljats ledigheten. Deltagarna har via telefonintervju besvarat en enkät. De friårslediga och vikarierna har vid två olika tillfällen besvarat en enkät, de första telefonenkäterna genomfördes under perioden oktober-november 2003 och den uppföljande telefonenkäten genomfördes mellan perioden februari-april 2005. De som ansökt om friår men inte beviljats besvarade en enkät endast vid ett tillfälle.

Den första telefonenkäten besvarades av 1479 friårslediga och av 1170 vikarier, vilket motsvarade en svarsfrekvens på 75 respektive 64 %. Enkäterna innehöll i huvudsak frågor om arbetet, upplevd stress och självskattad hälsa.

De personer som ingick i studien tillhörde någon av de tolv kommunerna som ingick i friårsförsöket.

De tolv kommunerna var: Botkyrka, Gällivare, Göteborg, Hultsfred, Hällefors, Katrineholm, Landskrona, Lund, Piteå, Strömsund, Västerås, Åmål. Den största andelen av deltagarna i studien kom från storstadsområden.

Förutom telefonenkäten genomfördes ett delprojekt i studien där man ville jämföra stresshormoner bland dem som varit ute på ett friår med två andra grupper (en kontrollgrupp och en så kallad semestergrupp med personer som var under en semesterperiod). Personerna som ingick i denna del fick mäta sitt kortisolvärde, med hjälp av salivprov, vid flera tillfällen under en bestämd period. Förutom detta besvarades även en hälsoenkät. I den så kallade kortisolstudien ingick totalt 60 individer.

Syfte:

Det övergripande syftet med studien var att undersöka olika aspekter av hälsa bland personer som var friårslediga och bland dem som var vikarier.

Datasetet innefattar de deltagare som varit vikarier för friårslediga och som medverkat i telefonintervju.

Data innefattar personuppgifter

Nej

Språk

[Svenska](#)

Analysenhet

[Individ](#)

Population

Telefonstudiens population bestod av: 1) Personer som sökt och beviljats friår. 2) Individer som ersatt friårslediga (vikarier) 3) Personer som sökt men ej beviljats friår.

Tidsdimension

[Longitudinell: Kohort/Händelsebaserad](#)

Urvalsmetod

[Sannolikhetsurval](#)

Urvalet till de friårslediga samt de vikarier till friårslediga som deltog i enkätstudiens första del gick till på följande sätt:

Friårslediga - De senaste 2000 personerna som till och med den 1 april 2003 påbörjade en friårsledighet valdes ut att delta i enkätstudien. I nettourvalet ingick 1 969 personer. För att beräkna nettourvalet har dubletter, personer som uppgivit att de inte varit i målgruppen samt sjuka/avlidna räknats bort från det totala urvalet (brttourvalet).

Friårsvikarier - De 2 000 senast anställda friårsvikarierna till och med den 1 april 2003 valdes ut att delta i undersökningen. I nettourvalet ingick 1 837 personer. För att beräkna nettourvalet har dubletter, personer som uppgivit att de inte varit i målgruppen samt sjuka/avlidna räknats bort från det totala urvalet (brttourvalet).

Tidsperiod(er) som undersökts

2003-01-01 – 2005-01-01

Dataformat / datastruktur

[Numeriska](#)

Datainsamling 1

- Tidsperiod(er) för datainsamling: 2003-01-01 – 2005-01-01
- Datakälla: Befolkningsgrupp

Geografisk utbredning

Geografisk plats: [Sverige](#)

Geografisk beskrivning: Data har samlats in från följande 12 kommuner i Sverige: Botkyrka, Gällivare, Göteborg, Hultsfred, Hällefors, Katrineholm, Landskrona, Lund, Piteå, Strömsund, Västerås och Åmål.

Ansvarig institution/enhet

Enheten för arbetshälsa

Finansiering

- Finansiär: Näringsdepartementet

Forskningsområde

[Arbetsförhållanden](#) (CESSDA Topic Classification)

[Medicin och hälsovetenskap](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Hälsa](#) (CESSDA Topic Classification)

[Allmän hälsa och välbefinnande](#) (CESSDA Topic Classification)

Nyckelord

[Inkomst](#), [Arbete](#), [Arbetsplats](#), [Hälsa](#), [Sjukfrånvaro](#), [Psykologisk stress](#), [Livskvalitet](#), [Yrkesliv](#), [Friår](#), [Välbefinnande](#)

Tillgänglighetsnivå

Åtkomst till data via SND

Tillgång till data är begränsad

Användning av data

[Att tänka på vid användning av data som delas via SND](#)

Versioner

Version 2.0. 2013-12-11

[Version 1.0](#). 2013-12-03

Relaterade forskningsdata i SND:s katalog

[Effekter av ett friår - Friårslediga](#)

[Effekter av ett friår - Respondenter som ansökt men ej beviljats friårsledigt](#)

Ladda ner metadata

[DataCite](#)

[DDI 2.5](#)

[DDI 3.3](#)

[DCAT-AP-SE 2.0](#)

[JSON-LD](#)

[PDF](#)

[Citation \(CSL\)](#)

Publicerad: 2013-12-11

Senast uppdaterad: 2020-01-23